

„АПЕЛ ЗА СЛОБОДУ ГОВОРА У БОСТОНУ“

Говор Фредрика Дагласа
9. децембар 1860

Преводацац: Невена Михаиловић

сури транзлешанз

„Апел за слободу
говора у Бостону“
Фредрика Дагласа у
преводу на српски
језик.

Говор је одржан на
енглеском језику.

„АПЕЛ ЗА СЛОБОДУ ГОВОРА У БОСТОНУ“

Бостон је велики град, а Концертна дворана је позната као и сам Бостон. Ни на једном другом месту није се више расправљало о принципима људске слободе него овде.

Да није било већ наведених околности, било би готово дрско да овде било шта говорим о тим принципима.

Па ипак, чак и овде у Бостону, морална атмосфера је мрачна и тешка. Чак сам и ја исправно схватио да принципи људске слободе у овом часу тешко налазе чак и ограничену подршку.

Свет се креће полако, а Бостон је много сличан свету. Сматрали смо да је принцип слободе говора свршен чин.

Овде смо, ако нигде другде, сматрали да је обезбеђено право људи да се окупљају и изражавају своје мишљење. Доктор Ченинг је бранио то право, господин Гарисон је то право практично потврдио, а Теодор Паркер га је поуздано и верно одржавао до краја.

Али ево нас данас боримо за оно што смо мислили да је освојено пре много година. Гледа нас право у лице понижавајућа и срамна чињеница да је слобода говора срушена док Фенел Халл и споменик на Банкер Хиллу још стоје. Није потребно дуго објашњавати. Чињенице су већ опште познате; много више него што ће бити пожељно за десет година.

Цео свет зна да је прошлог понедељка одржан састанак на коме се расправљало о питању: „Како ће се ропство укинути?“ И цео свет зна да је ову скупштину напала, вређала и заузела група угледне господе, а да је потом разбијена и разбијена по налогу градоначелника, који је одбио да је заштити, иако је на то био позван.

Да је ово био само излив страсти и предрасуда међу обичним светом, изиритиран румом, и подстакнут од стране неког лукавог политичара да служи некој непосредној сврси, - пуки изванредан догађај - можда би нам било дозвољено да се задржимо на ономе што је већ речено .

Али вође те групе су били отмени људи. То су били људи који се поносе поштовањем закона и реда.

Ова господа понели су са собом своје поштовање закона и гласно га исказивали док су били у самом чину кршења закона. Њихов закон је био закон ропства. Бацили су под ноге закон о слободи говора и закон о заштити јавних окупљања, док су закон о ропству веома хвалили.

Призор је био поучан. Ретко се види спој отменог и неотесаног човека, какав се овом приликом показао. Доказао је да је људска природа у великој мери иста, било у морнарици или у тканини.

Ипак, када нам фина господа приђу под маском необузданих и распуштених беспосличара, - на тренутак преузму њихово понашање и темперамент, - могу само себе кривити ако их оценимо горе него што вреде.

Очеви државе нису сматрали ниједно право светим као право говора. Био је то у њиховим очима, као и у очима свих мислећих људи, велики морални обновитељ друштва и државе. Данијел Вебстер је то назвао право рођења, привилегијом кућног огњишта.

Слобода је бесмислена тамо где је престало право на изражавање својих мисли и ставова. Оно, од свих права, представља страх од тиранина. Ово је право које пре свега убијају. Они знају његову моћ.

Престоли, господства, кнежевине и силе, засноване на неправди и кривици, сигурно ће задрхтати, ако се људима дозволи да у њиховом присуству расправљају о праведности, умерености и о предстојећем судњем дану.

Ропство не може толерисати слободу говора. Пет година наметања слободе говора би укинуло аукцијску кућу робова и прекинуло сваки ланац на југу. Тамо неће имати ништа од тога, јер имају моћ. Али да ли ће тако бити и овде?

Чак и овде у Бостону, и међу пријатељима слободе, чујемо два гласа: један оптужује гомилу која је прекинула наш састанак у понедељак као јадно и кукавичко насиље; и други, који осуђују и жале због одржавања таквог скупа од стране таквих људи у таквом тренутку. Речено нам је да овај састанак није био благовремен и да његови учесници нису били мудри.

Забога, шта нам је? Да ли желимо да ублажимо и опростимо опипљив и флагрантан напад на право на говор, под претпоставком да је само одређеном типу особа дозвољено да користи то право?

Да ли желимо да у оваквом тренутку, када се велики принцип срушио, потиснемо морални презир који такав чин изазива, осветљавајући оне над чијом је личношћу извршено ово насиље?

После свих аргумената у корист слободе које је Бостон слушао више од четврт века, да ли сада треба да научи да је време за остваривање права време када се управо то право доводи у питање, и то свих људи они су ти који ће потврдити управо оне људе којима је то право ускраћено?

Не би била одбрана права говора да се докаже да је извесној веома угледној господи, еминентној по свом образовању и способностима, дозвољено да слободно изражавају своје ставове о свим темама – укључујући и тему ропства.

Таква одбрана би сама захтевала да се брани. Она би повреди додала увреду. Чак ни стари аболиционистички митинг није могао да одбрани то право у Бостону у овом тренутку.

Не може постојати право говора тамо где је било који човек, ма колико био узвишен и понизан, колико год млад или стар, био застрашен силом и приморан да потискује своја искрена осећања.

Право на саслушање је једнако јасно. Спречавање слободе говора је двоструко погрешно. Тиме се крше права слушаоца као и права говорника. Једнако је злочиначки одузети човеку право да говори и слуша као и лишити му новца.

Али да би се то урадило, не сме бити уступака непријатељу. Када је човеку дозвољено да говори зато што је богат и моћан, то чини злочин ускраћивања овог права сиромашнима и покорним још тежим.

Овај принцип мора почивати на сопственим правим темељима. И док се ово право не да најзлобнијима једнако слободно као и највишем грађанину, влада Бостона је само празна реч, а њена слобода исмевање.

Право особе да говори не зависи од места његовог рођења или боје коже. Једноставна чињеница да сте човек је чврста основа тог права – и нека тамо остане заувек.